

versiteit op te richten. Hij op en kreeg het de rijmetselaars. De s Pierre-Théodore ge meester van philanthropes'. Hij op 24 juni 1834 in de e zetten. Politieke invloed, zijn kracht de ontbetwistbare g. De universiteit 1834 haar deuren met een ptische Zaal van het maanden had zet: hij moest geld n en professoren. ook financieel – de r hen bevond zich de nicolas-Jean Rouppe. Hij rel-Alexander van dat inmiddels een ettes' was geworden. d voor een groot stuk seum en aan de 'école n. Die laatste school

leidde gezondheidsinspecteurs en vroedvrouwen op. Begin 1834 schreven zich 70 studenten in en aan het eind van het academiejaar waren dat er 145, verdeeld over de vier faculteiten Letteren en Wijsbegeerte, Rechten, Wetenschappen en Geneeskunde. Bij haar oprichting heette de instelling 'Université libre de Belgique', maar twee jaar later werd dit veranderd in 'Université libre de Bruxelles'. De plaatsnaam was veranderd maar 'vrij' was gebleven. Dat was immers essentieel. Van bij haar stichting was dat haar bestaansreden. Op het vlak van de kennis verdedigde zij een totale vrijheid van oordeel. Ze verwierp alle vooroordelen op het terrein van godsdienst, filosofische overtuiging of morele opvatting. Het principe van het vrij onderzoek bleef de hoeksteen, zowel in het onderwijs als in haar houding tegenover de buitenwereld. De universiteit zetelde vanaf 1842 in het paleis van kardinaal Granvelle in de Stuiversstraat. De faculteit Geneeskunde vertrok in de loop van de tijd naar een van de instituten die in 1895 door Ernest Solvay in het Leopoldspark waren gesticht. De universiteit vestigde zich na de Eerste Wereldoorlog op de campus van Solbosch waar de Wereldtentoonstelling van 1910 was gehouden. Daar kwamen de faculteiten

Linksboven: Groepsfoto van de leden van de 'Association générale des étudiants de l'ULB', 1904-1905. De foto werd genomen op de binnenplaats van de 'Diable au Corps' in de Koolstraat. De eerste op de tweede rij links is de toekomstige schepen van Openbaar onderwijs, Léon Lepage. (AULB)

Rechtsboven: De 'Conseil de Physique Solvay' kwam in 1911 voor het eerst samen in Hotel Metropole. Ernest Solvay, industrieel en autodidact, was bezeten van de wetenschappen. Hij wilde zijn eigen wetenschappelijke bevindingen met de bekendste wetenschappers van zijn tijd bespreken. De laatste keer kwam de raad bijeen in 1930 in de 'Cité scientifique' in het Leopoldspark. Op de foto herkennen we onder anderen Ernest Solvay, Marie Curie en Albert Einstein. (AULB)

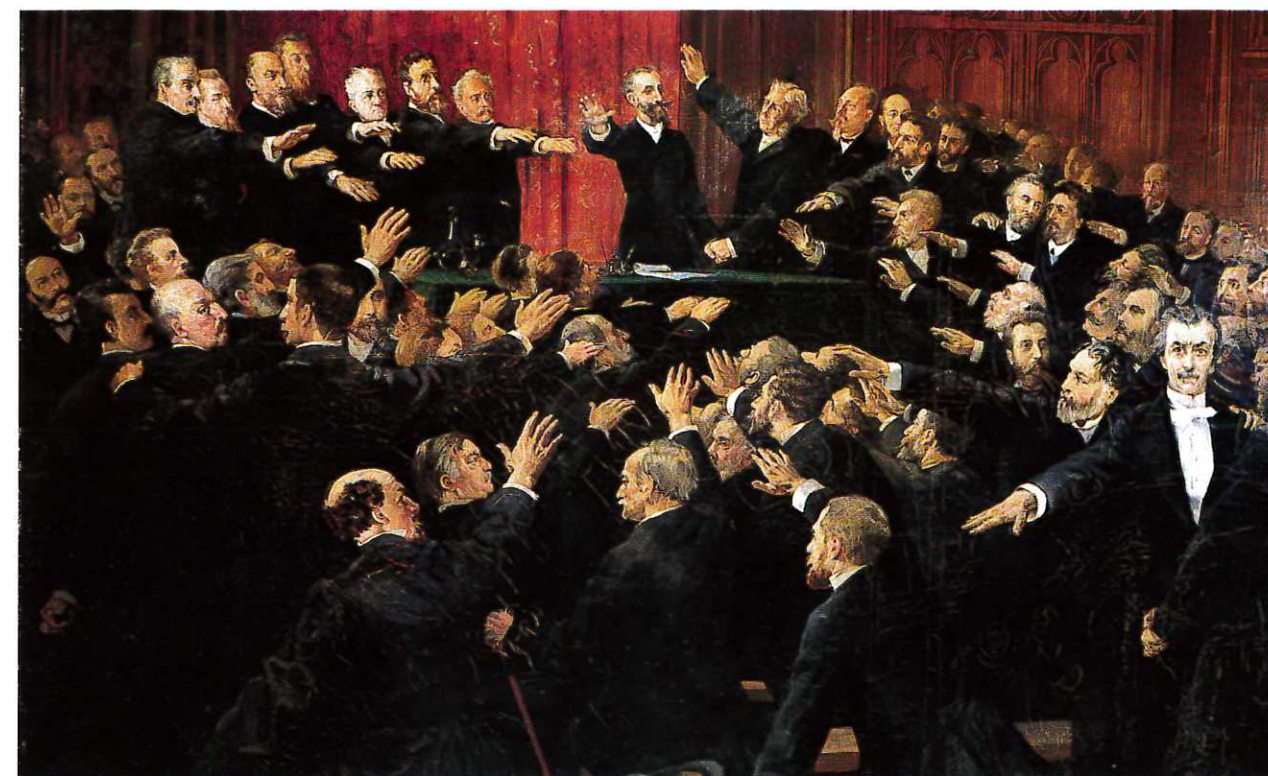
Links: De oude 'Université libre de Bruxelles' in de Stuiverstraat. Van 1842 tot 1930 was zij in het oude paleis van Granvelle gehuisvest. Het gebouw werd in 1931 gesloopt. (SAB)

Linksboven: Een klas van het pensionaat Berlaymont omstreeks 1910. Het was één van de beroemdste meisjespensionaten van Brussel. Het didactisch materiaal is tot het minimum herleid en bestaat voornamelijk uit een zwart schoolbord. (SAB)

Rechtsboven: Portret van Isabelle Gatti de Gamond (1839-1905) door A.J.A. Cluysenaar. Gatti de Gamond was de stichter van het secundair onderwijs voor meisjes in België. Zij heeft heel haar leven aan vrouwenemancipatie gewijd en bereidde haar meisjesleerlingen voor op een universitaire studie. Zij keerde zich ook tegen inmenging van de geestelijkheid in het leven van de vrouwen. (MSB)

Midden: Het 'Compromis van de Gemeenten' uit 1884 op een schilderij door H. Delacroix. De vergadering vond plaats in de Gotische Zaal van het Brusselse Stadhuis. Alle burgemeesters van de liberale gemeenten waren aanwezig. Zij zwoeren plechtig dat zij het openbaar onderwijs zouden verdedigen tegen het schoolbeleid van de katholieke regering. (MSB)

van Wetenschappen, Letteren, Rechten, Toegepaste Wetenschappen, Politieke, Sociale en Economische Wetenschappen. De faculteit Geneeskunde vestigde zich bij het Sint-Pietershospitaal bij de Hallepoort. De bouwheer van die nieuwe inplantingen was Paul Heger die als een soort tweede stichter van de ULB kan worden beschouwd.

En de meisjes?

De meisjes uit gegoede families liepen school bij de zusters of gingen naar pensionaten. In 1830 was het pensionaat van mevrouw Heger-Parent het meest bekend. Hier kwamen de zusjes Emily en Charlotte Brontë Frans studeren en basiscursussen Engels geven. Later werden zij beroemd als auteurs van 'Jane Eyre'. Charlotte werd in het pensionaat verliefd op haar leraar M. Heger. Zij heeft haar ervaringen in Brussel gebruikt in haar roman 'Villette'. De discipline werd hier met mildheid gehandhaafd en de lesstof werd er niet ingestampt. In het midden van de negentiende eeuw kregen

meisjes nog geen volwaardig onderwijs, waardoor zij geen kans kregen om verder te studeren. Pas in 1864 werd een openbare lakenschool voor meisjes opgericht door Isabelle Gatti de Gamond, dochter van Zoë Gatti de Gamond. Deze gemeenteschool voor meisjes lag in de Broekstraat, op nummer 68. De leerlingen werden er op wetenschappelijke en professionele wijze onderwezen en leerden ook hun talen. Ze kregen daarnaast turnles, handenarbeid en sierkunst. De oprichting van deze instelling waar de meisjes dezelfde vakken kregen onderwezen als de jongens en bovendien niet-katholiek, veroorzaakte in de pers een schandaal. De school, die ondertussen atheneum was geworden, staat nog steeds in de Broekstraat. Later werden door oud-leerlingen van Gatti de Gamond andere lycea opgericht, waaronder de lycea Dachsbeck en Carter. Maar hoe moesten de meisjes het mannelijk bolwerk de universiteit bestormen? In 1880 kregen de eerste vrouwen toegang tot de 'Université libre', kort daarna gevolgd door de universiteit van Gent en van Luik. Het duurde nog veertig jaar voordat de universiteit